

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, მელიქიშვილის სახლში, № 43
ქანტორა რედაქციისა: მელიქიშვილის სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე.

ხელის-მომწერა: მიიღება ქანტორაში. ბარეშე მცხოვრებთათვის: Въ Типографіи. Въ редакцію газ. „Дроздъ“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და ნა კაპ., ოთხის თვის—3 მან., ერთის თვისა—1 მან.

ყოველ დღე ორზაბათს გარდა

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაშრათ

ბანსხადება: მიიღება ქართულის, რუსულის, სომხურს და სხვა ენებზე. შასი ბანსხადებისა: ღირსისა: კბით ასოზე—1 კაპ., ასო-შთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციცეროთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციისა უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

უპორჩილესად ვთხოვთ იმ ჩვენს აგენტებს, რომელთაც რედაქციისათან თავიანთ ხელის-მომწერლების ანგარიში ჯერ კიდევ გასწორებული არა აქვთ, რაც უმიძღვება მალე გასწორონ ანგარიში და ხედავრი უშლი გაზეთისა გამომგზავნონ რედაქციაში.

ტელეგრაფები

(ოფიციალური)

ბრძოლის ველიდან

ქუჩა-დარა, 14 ივლისს. ლენერალმა ლორის-მელიქიშვილმა დაათვალიერა ადგილები ანისაკენ. მსმალოს ეკავალერია ქვევითა ჯარითა და არტლერით გამოვიდა ალაჯა-ღალის ბანაკიდან; მაგრამ როცა ჩვენი ჯარიდან თოფისა და ზარბაზნის სროლა შეიქნა და როცა დაინახეს, რომ ჩვენების დასახმარებელად ახალი ჯარი მოდიოდა, ოსმალოები ისევ უკან წავიდნენ თავის ბანაკში.

ქუჩა-დარა, 15 ივლისს. მოსკოვის სანიტარული ატრიადი მოვიდა ალექსანდრაპოლში.

ბელა, 13 ივლისს. 9 ივლისს შირიმის კიდებთან გამოჩნდა მსმალოს ხომალდები ალუშტისა და ძარაიუზმის პირდაპირ. შუალამეზე ჩვენები ნავებით წავიდნენ იმათ დასაზვერავად, და ამ დროს მტერმა ზარბაზნები ესროლა ამათ, მაგრამ ვერა ავნო-რა. შემდეგ მსმალებმა ერთი ორთქლის პატარა ხომალდი გამოგზავნეს ნაპირისაკენ; ჩვენმა ქვევითა ჯარმა თოფის სროლით განდევნა ის. მეორე დღეს ხომალდები წავიდნენ აქედამ. მართი მსმალოს ხომალდი პარმენიტთან გამოჩნდა.

ლონდონი, 15 (27) ივლისს. მულვიჩის არსენალში გაცხარებული მუშაობა; სამხედრო მინისტრის განკარგულებით, აქ ამჟამად მინდვრის ზარბაზნებს.

პორტრაშუტ, 15 ივლისს. ხომალდი „Puphratus“ წავიდა მალტისა და ბიბრალტარისაკენ 1841 სალდათითა და 40 აფიცრით.

ვენა, 15 ივლისს. ბაზეთს „Neue Freie Presse“-ში დაბეჭდილია ტელეგრამა, რომ მიჭტხად-ფაშა გამოიხმო სულთან-მა სტამბოლშიო; ის უკვე წავიდა პლამბიერიდან და მენაზე გაივლისო.

ლონდონი 14 ივლისს. ინგლისის სტამბოლელ ელჩმა ლეიარდმა მოიწერა ლონდონში დეპეშა, რომელშიაც ამბობს, რომ იმ ბარბაროზობის თაობაზე, რომელსაც მაჰმადიანებს აბრალევენ, სულთნამ სთქვაო, რომ სანამ რუსები არ მოიშლიან ბელგარიაში მცხოვრებლების აჯანყებას, იმის მმართველობისათვის ძალიან ძნელი იქნება, რომ ხალხის შურის-ძიება და ბრახი შეაჩეროს.

ლონდონში შეკრებილს მიტტინგზე ჯონ ბრაიტმა სთქვა, რომ აღმოსავლეთის სქეში ინგლისი არცერთ მეომარ მხარეს არ უნდა მიუდგესო, რადგან წინააღდეგ შემთხვევაში შესაძლებელიაო, რომ ინგლისის წინააღმდეგ მთელი მეროპის სახელმწიფოების კოალიცია შესდგესო. ბარნინგტონიც თხოულობდა, რომ ამ რუს-მსმალოს ბრძოლაში ინგლისმა სასტიკი ნეიტრალიტეტი უნდა დაიცვასო.

ოქვის აგებები

აზიის ბრძოლის ველიდან

მუხა-მსტატმ, 12 ივლისს. („დროების“ კორესპონდენცია). მადლობა ღმერთს, ეს ერთი თვეა, ჩვენს ატრიალში მშვიდობიანობაა; მხოლოდ ამ უკანასკნელი ოთხი დღის განმავლობაში თითქმის განუწყვეტელმა წვიმამ კი სული და ხორცი შეგვიწუხა.

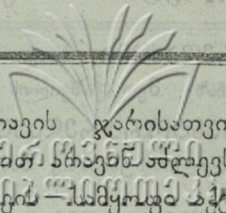
ჭობულეთის პირ-და-პირ, ზღვაში, გაჩერებულია მსმალოს ორი ჯავშნიანი ხომალდი; მესამე ამათი ამ გვარივე ხომალდი მუდამ იქით-აქეთ დაიარება და ზღვის ნაპირებს ათვალიერებს.

ბამბის-კარვების სიმრავლე შიგ ქალაქ ჭობულეთში, ხუც-შანში და სხვა ჩვენ ნადგომ ადგილებზე გვიმტკიცებს, რომ ამ მხრით ჩვენს მოწინააღმდეგეს ბლომათა ჰყავს ჯარი, თუმცა, უეჭველია, რომ იმდენი ჯარები კი აღარა ჰყავთ ახლა აქ ოსმალოებს, რაც ადრე ჰყავდათ. შბრალო თვალითაც კარგათ ვხედავთ ჩვენ იმათ ბანაკს და ყველაფერს რაც ამ ბანაკში მოძრაობა.

ციხის-ძირის გადმოღმა მთებზედ, ქვირიკის ბოლოს, 12 ივნისამდინ იმდენი მსმალოს ბამბის-კარვები იყო, რომ დათვლაც არ შეიძლებოდა; ახლა აქ იმის მესამედიც აღარა ხჩანს.

ნიზამის ჯარები თავის ბანაკებიდან ფეხს არ იცვლიან. ჭობულეთლებისაგან გვაქვს საქმე გაჭირებული: ტურასავით დაძვრებიან; ხან დღისით, ხან ღამით შემოგვეპარებიან მუხა-მსტატის მახლობლად და ისეთს სროლას ავტიტხენ, რომ კაცს ეგონება, რომ აქ ერთის და მეორის მხრით რამდენიმე ათასი კაცი იბრძვისო; მაგრამ, რომ გათენდება, შევიტყობთ, რომ ერთი ან ორია ჩვენის მხრით დაჭრილი მოწინავე (ყარაულს) ჯარში. ხშირად სულ ტყუილ-უბრალოდ, ჰაერში სროლას შევქმნიან, თითქო განგებ მხოლოდ იმისათვის, რომ მოსვენება არ მოგვეცენ. ხშირად თითო-ორთა ქობულეთელი მწურვეთილად მუხა-მსტატს მიმავალ მგზავრებსა და ფოჩტას უხვდება; მაგრამ ამ გვარის მოქმედებით ვერაფერს ხვდებიან. ბანსაკუთრებით ხშირად ვცემიან ეს მოუსვენარნი ქობულეთლები თ. მ. მურციელის გურულ დრუჟინის. ამას წინათ თ. მ. მურიელმა მოკლა ერთი ამ ნაირად მაწანწალა თათარი და დანარჩენებს ორი თოფი დაატოვებინა და ერთი ფესი. ზ. ბერიძის კაცებსაც ხშირად მოუხდებიან ხოლმე, მაგრამ თითქმის ყოველთვის უარარაოთ ბრუნდებიან.

ამ მოუსვენარმა ცხოვრებამ, თუმცა, მართალია, ძალიან შეგვაწუხა, დაგვქნცა (ამათი მიზანიც, მგონი, ეს არის), მაგრამ მაგიერად ძალიან გაგვწოთვნა ამითან ბრძოლის საქმეში; ახლა ჩვენ თითქმის შეუცდომელად შეგვიძლიან წი-

ნათე თქმა—როდის არის საშიშო იმა-
თი თავს-დასხმა და როდის არა.

შეგა ეს სულ ალი-ფაშის (თავდგი-
რიძის) საქმეა, რომლის წინამწლოლო-
ბითა, პლანით და ჩაგონებით მოქმედ-
ბენ ჩვენ წინააღმდეგ ქოზულეთლები, იმ
ალი-ფაშისა, რომლის ჩვენკენ მომხრო-
ბას ერთ დროს ვფიქრობდით...

ამ თვის 9-ს ცხენოსანი-იარაგეულია-
რის აფიცერი ბაიტოვი ოც-და-ათის კა-
ციით წავიდა ჰობულეთისაკენ, ჩუმით მი-
ეპარა მსმალოს მოწინავე, ყარაულად
დაყენებული ჯარს და უეცრად დაუშინა
თათებში, თითო კაცმა ოთხ-ოთხი ტყვია
დაცალა; თათის სროლა ჰობულეთის
ჯარმა გაიგო, შეიქნა იქ საშინელი ფა-
ცა-ფუცი, რამდენიმე ბატალიონი დაინ-
ძრა და გამოაწია იქითკენ, საცა შეტა-
კება იყო. მაგრამ ამ დროს ბაიტოვმა
საჩქაროთ უკან დააბრუნა თავის მილი-
ციონრები. სამი დაჭრილი წამოიყვანეს
ჩვენებმა.

10-ს ჰობულეთს აქეთ, აჭყვის წყლის
პირათ, რამდენიმე ქობულეთელმა ჩვენს
ბანაკში შემოპარვა მოინდომა. 30 ცხენ-
ოსანი მეორე დღეიზიონის აზნაურობა
დახვდა ამათ წინ. შეიქნა სროლა, მს-
მალოებს რამდენიმე ზარბაზნის ტყვია
გამოსტყუეს (დაახარჯინეს) და შემდეგ
ისინი უკან დაბრუნდნენ და ჩვენები ბა-
ნაკში მოვიდნენ უვნებელად.

ბი ასე და ამნაირად მიდის ჩვენი ყო-
ველ დღიური ცხოვრება 12 ივლისს აქეთ.
შოველ დღე წერიმალთი შეტაკება, ყო-
ველ დღე ხან იქით რბენა, ხან აქეთ, მო-
უსვენრობა, უძილობა...

ბ. ნიკ—შვილი

ნემეცურ გაზეთებს აცნობებენ სტამბო-
ლიდამ, რომ ყველგან, საცა კი რუსებმა
თავის ჩინოვნიკები დააყენეს მცირე აზია-
ში, ახლა მსმალოს კაიმაკამები (უფ-
ლი უფროსები) და სხვა ჩინოვნიკები
არიან ისევ დანიშნულნიო.

რუსულსა და ზოგიერთს უცხო ქვე-
ყნის გაზეთებში მცირე აზიაში მსმა-
ლების გამარჯვებას ღენერალს ძემპელს
და ინგლისის სხვა აფიცრებს მიაწერენ.
ამ საგნის თაობაზე ერთს სტამბოლელ
გაზეთში („წერილნი ჰეადისში“) და-
ბეჭდილია შემდეგი სიტყვები:

„სულ ტყუილ-უბრალოთ ამბობენ
რუსები, რომ ვითომ მცირე აზიაში გა-
მარჯვებისათვის ჩვენ ინგლისის აფიც-
რებს უნდა უმადლოდეთ. მცირე აზიაში
მყოფი ანატოლის არმიის მთავარ სარ-
დალი მუხთარ-ფაშა, ჩიენი-ფაშა და სხვ.
ბევრად უფრო გამოცდილი და დახე-
ლოვნებული არიან სამხედრო საქმეში,
ვინც ინგლისის აფიცრები და ამიტომ
ამათი რჩევა და პლანები ჩვენს ღენერ-
ლებს არაფრად ეჭირებათ. ვინ არ იცის,

რომ ინგლისი მხოლოდ ზღვაშია მარ-
ჯვე და ძლიერი და რომ ინგლისის აფი-
ცრები ხმელეთზე მეომარ ჩვენ ჯარს
ვერაფერში გამოადგებიან, კიდევ რომ
მოისურვონ და კიდევ რომ გვეჭირებო-
დეს ჩვენ ამათი დახმარება რჩევითა და
პლანებითა.“

ზაზეთის „Голос“-ის მე-148 ნომერ-
ში დაბეჭდილია 8 ივლისს თფილისი-
დამ გაგზავნილი დეპეშა, რომელიც
გვაცნობებს, რომ ძავეკასიის არმიას კი-
დევ პირველი, მეორე და მეორმოცე
დღეიზია ემატებაო; ამას გარდა ჩვენს
ქალაქში გაიარა დღეს ალექსანდრაპო-
ლისაკენ არტილერიამაო.

მუხთარ-ფაშის არმიაში მყოფი ლონ-
დონის გაზეთის „Times“-ის კორრეს-
პონდენტი იწერება, რომ ბაიანეთთან
ბრძოლის დროს მსმალოების მხრით
400 კაცამდინ იყო მარტო დახოცილი
და, როგორც გავიგე, 3,000 კაცი დაჭ-
რილები არიანო; ასე რომ ამისთანა
სისხლის ღვრა აქეთკენ ჯერ-ჯერობით
არ ყოფილაო. შედურება ეს არისო,
ამბობს კორრესპონდენტი, რომ მსმა-
ლოს არმიაში ექიმები არ იმყოფებიან
საკმაოთ; მე ვნახე თვითონ ჩემის თვა-
ლითო, რომ ოთხს ნემეცის ექიმს 500
კაცი მოუყვანეს; ამ ოთხ ექიმს ყველა
უნდა დაეხედა, ყველასთვის დაჭრილი
ალაგები შეეხეია, ზოგისათვის ფეხი და
ზოგისთვის ხელი მოეჭრა, დაებანა, და-
ეწვინა და სხვ. და სხვ. ძების ღირსნი
იყვნენ ეს ექიმები, რომელნიც პაპანა-
კება სიცხეში გარეთ იდგნენ და ხან
ერთს დაჭრილს მიხედავდნენ, ხან მეო-
რეს. მაგრამ უფრო გამაკვირვა მსმა-
ლოს სალდათებმა, რომელნიც შესანი-
შნავის გულის სიმაგრით ითმენდნენ,
ხელ-ფეხის მოჭრას და ათას გვარ წვა-
ლებასდა ამ დროს მწუხარებაც კი არ
ეხატებოდათ სახეზედ.

ბათუმის ფაშას დერვიშ-ფაშას მიუ-
წერია სტამბოლში, რომ 9 ივლისს რუსის
სამი ქვევითა ბატალიონი და ექვსი ეს-
კადრონი ცხენოსანი ჯარი დაეცა მუს-
ტაფა-ფაშის ატრიადს, რომელიც ტყეში
დაბანაკებული იყოო; მაგრამ ფიცხე-
ლი შეტაკების შემდეგ რუსები უკუ-
ვაქციეთო.

ჰავასის აგენტობაში იწერებიან
არზრუმშიდამ, რომ 4 ივლისს მსმალოს
ერთს ატრიადს დაუჭერია სპარსეთიდან
მომავალი ყარავანი, რომელსაც რუსები-
სა თვის სურსათი მოჰქონდაო.

ამავე გაზეთში იწერებიან, რომ ის-
მაილ-ფაშა არზრუმის ვილაიეტში ახლა

ძალად აკროვებს თავის ჯარისათვის
სურსათს, რადგან ნებძის ანაზენს აწვავს,
ყველას მხოლოდ თავის — სანაყოსად აჭებს
დარჩენილიო.

ზაზეთს „Times“-ის კორრესპონდენ-
ტი შარსილამ იწერება:

„მუხთარ-ფაშა ამ ჟამად (30 ივნისს)
შარსილამ რვა ვერსზედ არის დაბანაკე-
ბული რამდენსამე დიდს, ძალიან გამაგ-
რებულს მთებზედ. მე დავათვალიერე
რუსებისაგან შარსთან დატოვებული ბა-
ტარები; ძალიან კარგათ არის სიმაგ-
რები აშენებული, მაგრამ შარსილამ
ნასროლს ოსმალოს ყუმბარებს დიდი
ზიანი მიუტია ამაოთვის.“

„ბქ მოვიდა ამბავი, რომ რიონის
ატრიადიც უკან დაწეულა ბათუმშიდამ
(ციხის-ძირიდან). ამბობენ, რომ ერთი
ნაწილი ამ ატრიადისა რუსებს ალექსან-
დრაპოლისაკენ გამოუგზავნიათ, ღენ-
ლორის-მელიქოვის კორპუსს უნდა
შეუერთდესო და მერე ეს კორპუსი
ხელ-ახლად დაიწყებს შურუქ-ღარადამ
შარსისაკენ გამოწვევასო.“

რუსულს გაზეთს „Новое Время“-ში
შურუქ-ღარიდამ იწერებიან, რომ 7 ივ-
ლისს, ჩვენსა და მსმალოს ჯარს შუა
შეტაკება მოხდა სუბოტანთანაო. მს-
მალოს ქურთების წინამძღოლად მუსსა-
ფაშა-შუნდუხოვის ძმა იყოო და, რო-
გორც ამბობენ, ეს ამ შეტაკების დროს
მოკლესო, ჩვენ გავიმარჯვეთ, მსმალოს
მხრით 100 კაცზე მეტი დარჩა ბრძო-
ლის ველზე და ჩვენის მხრით კი მხო-
ლოთ 10 მოკლულია და 21 დაჭრილი.

მხროლის ბრძოლის ველიდამ

ვენის ოფიციალური გაზეთი „Frem-
deblatt“ ამბობს, რომ ინგლისი და ავ-
სტრია ვერ მოითმენენო, რომ რუსეთ-
მა ბოლგარიისა ან რომელიმე იმის ნა-
წილის დასაკუთრება მოინდომოსო. უც-
ხო ქვეყნის გაზეთებში ბევრს იწერებიან
ამ ჟამად, რომ ვითომც რუსებს იმ გან-
ზრახვით დაუუუძნებია ბოლგარიაში თა-
ვის მმართველობა, იმ განზრახვით შე-
მოუღიათ იქაურ სასამართლოებში რუ-
სული ენაო, რომ სამუდამოდ უნდათ ამ
ქვეყნის დაპყრობაო. ბი ამ გარემოების
გამოა ის ამბავი ზემოხსენებულს ვენის
გაზეთში.

„თამისის“ კორრესპონდენტი ლუნა-
ილამ იწერება, რომ მას აქეთ, რაც ეს
რუს-მსმალოს ომი დაუწყოს, ორი
შესანიშნავი გარემოება მოხდა აქეთკენ
ბრძოლის ველზედო: პირველი იყო
რუსის ჯარის ლუნაიზე გადასვლა და
მეორეც ნიკოპოლის ციხის აღებაო.

ამ ქალაქში, როგორც დეპეშამაც
გვაცნობა, რუსებს 6,000-მდინ მსმა-

ლოს ჯარი ტყვეთ აუყვანიათ და 40 ზარბაზანი უნახავთ. ნიკოპოლთან რუსები კიდევ ერთს ხიდს აკეთებენ ღუჩაიზე ჯარების გადასაყვანად.

მენილამ ერთს პეტერბურლის გაზეთში იწერებია:

შახანლიკსა და იამბოლს შუა დგას 45 ბატალიონი რუსის ჯარი. ამ მოკლე ხანს აქ შეტაკება მოვლიან.

რედუ-ფაშასა და აბდულ-მერიმ-ფაშას შუა უყმაყოფილება ატყდა. სტამბოლში დიდი არეულებაა. ამბობენ, ხონთქარი მზათ ირისო, რომ შეუტრიადეს რუსეთსაო, მაგრამ ეშინიანო, რომ ბენიყის წავსადგურში გაჩერებულმა ინგლისის ფლოტმა უეცრად სტამბოლი არ დაიჭიროსო.

საქართველო

დღიური

* * * თფილისის საქალბო ბიშნაზიაში წელს სულ 21 ქალს შეუსრულებია სწავლა და მიუღიათ შინაური მასწავლებლის დიპლომი. ამათში რუსის ქალები არიან—16, სომხის—3 და ქართველები.—2.

* * * რუსულს გაზეთს „Голосъ“ ში—თფილისილამ მიღებული დეპეშაა დაბეჭდილი, რომელიც გვაცნობებს, რომ აქაურს სახელმწიფო ბანკის ბანყოფილებაში 7 ივლისამდინ 440,000 მანეთის გასაღდა „აღმოსავლეთის სესხის“ ობლიგაციებო. მომეტებული ნაწილი 50 და 100 მანეთიანს ბილეთებს ჰყიდულობენო.

* * * ამავე „Голосъ“-ის მე-148 ნომერში დაბეჭდილია თფილისილამ მიღებული კორრესპონდენცია, რომელშიაც რამდენიმე სიტყვაა ნათქვამი ძავეკასიის ლიტერატურაზე.

ძავეკასიის აქეთა მხრით, კორრესპონდენციის სიტყვით, სულ 25 პერიოდიული (დრო-გამოშვებითი) გამოცემა იბეჭდება; ამათში 14 რუსულს ენაზე, 6 სომხურზე, 4 ქართულზე (შემცდარია: მარტო სამი, რადგან „ბუთნის-ღედა ამ წლის დამდეგილამ აღარ გამოდის, რადგან ძავეკასიის სამეურნეო საზოგადოებამ უფ. ანტ. შურცელაძეს 900 მანეთის სუფსიდიის მიცემა მოუსპო) და 1 თათრულ, (აღარც ეს გაზეთი „აკინჩი“ გამოდის).

შემდეგ თითო-ოროლა სიტყვით მოიხსენებს თათოაულ გაზეთს.

„ძავეკაზზე“ კორრესპონდენტი ამბობს, მაგალითად, რომ ეს გაზეთი აქაური მთავრობის ოფიციალური გაზეთი არისო აღრე ჩინოვნიკებს ებარა, ახლა

უ. მორონოვს აბარია და საინტერესო გაზეთიაო.

„თფილისის მოამბის“ შესახებ კორრესპონდენციაში სწერია.

„ამ რამდენიმე წლის წინათ სომხის ახალგაზდობამ განიზრახა თავის საკუთარი გაზეთის დაფუძნება. მარჯვედ მოჰკიდეს ხელი ამ საქმეს. „თფ. მოამბე“ ცოცხალი გაზეთია, თავის დროზე გამოდის და ნიჭიერი კაცები სცემენ. ცოცხალი, მარჯვე ერთ ის აშკარავებს ხოლმე სხვა და სხვა ბოროტ-მოქმედებას, მაგრამ მხოლოდ იმისთვის, რომ გადაჰკრას (продернуть) ჩინოვნიკებსა და საზოგადო მომქმედ პირებს. არაფერი საჩინო და ცოცხალი ჯერ გაზეთს არა უთქვამს-რა. ახალგაზდა სომხები ჰფიქრობენ, რომ სომხის ხალხს თუ დამოუკიდებელად არსებობა არ შეუძლიან, სხვა აქაურ ხალხებზე უპირატესი ადგილი მაინც უნდა ეჭიროსო და ამ ჰაზრას და-გვარად მოქმედობენ. მაგრამ ამ მხრით იმათი მოქმედება ერთობ უხეიროა.“

მართულს გაზეთებზე ხსენებულს კორრესპონდენციაში შემდეგი სიტყვებია მოყვანილი:

„სასოფლოზაზეთი“ გამოდის თვეში ორჯელ; იმის მიზანი იმისივე სახელილამ სჩანს; მეტის არაფრის თქმა არ შეიძლება ამ გაზეთზე.

„ბუთნის-ღედა“ აგრეთვე პეტეიალური გაზეთია, რომელსაც აქაური სამეურნეო საზოგადოება აბეჭდვენებს; 500 (?) ეგზ. იბეჭდება. ამ ორ გაზეთზე უფრო საინტერესოა:

„ღროება“, რომელიც აღრე კვირაში სამჯერ გამოდიოდა და 1 ივნისილამ კი ყოველ დღე გამოდის. გაზეთის შინაარსი ისეთივეა, როგორიც სხვა ამ გვარის გაზეთებისა. „ღროება“ ქართველი ახალგაზდობის ორგანოა. დანიშნულება ამ გაზეთისა არის გავრცელება და დამკვიდრება ამ მხარეში ქართული ლიტერატურისა და ქართული ენისა და თარგმნა ქართულს ენაზედ უცხო ქნეყნის საუკეთესო თხზულებათა.

„ივერია“ გამოდის თვეში ოთხჯერ, თ. შავკავადის რედაქტორობით.

„მართულ გაზეთებში, აგრეთვე, როგორც სომხურშიაც, საფრანგეთს პირველი ალაგი უჭირავს უცხო ხალხებში. მხოლოდ ახლა ამ ომიანობის გამო უპირატესი ადგილი აღმოსავლეთის საქმეებმა დაიჭირა.“

აი კორრესპონდენტის ჰაზრი თვითონ ქართველებზედ:

„მართველებს, რომელნიც თვითონ ძავეკასიისა ამის მთების მომეტებულ ნაწილს მცხოვრებლებს შეადგენენ, უფრო ნაკლები გაზეთები აქეთ, ვინემც სომხებს. მსვე უნდა ვსთქვათ ქართველ მოსწავლე ყმაწვილებზედაც; და ეს ძალიან სამწუხაროა, რადგან ქართველები ნიჭიერი და ძალიან საყვარელი (симпатичный) ხალხია. სოფლის ხალხი შრომის-მოყვა-

რე და პატროსანია. საუბედუროთ, ჰერთველები ძალიან ცუდს ეკონომიურს მდგომარეობაში ირანს წაგარდნილი იმის გამო, რომ ვაჭრობა არ უყვართ(?)“

* * * სომხური გაზეთი „მშაკი“ გვაცნობებს, ვითომც ზოგიერთს აქაურ სხვილ მემამულეებს განზრახვა აქეთ, რომ მსმალეთილამ გაღმოსული სომხები დასახლონ თავის მამულებში—ძარბაღში, მრევენის ლუბერნიაში, ბორჩალოში, შუბაში და სხვაგან იმ პირობით, რომ ამ თავით რამდონიმე წლის განმავლობაში მიწის ღალას არაფერს არ გამოართმევენ.

* * * ბანჯელი კორრესპონდენტი გაზეთის „Гилосъ“-ისა იწერება, რომ ივნისის 25-ს ამ ქალაქის საპრობილოლამ ტუსაღებმა გაქცევა განიზრახესო; მაგრამ დროზე შეუტყვეს და შეაჩერესო. ამდროს რუსის კამანდას ტუსაღთაგანი 10 კაცი მოუკლავს და 11 დაუჭრია; 5 სალდათს აგურიით თავი აქეთ გატეხილიო.

* * * „თფილისის მოამბეში“ ბაქოლამ მიღებული დეპეშაა, რომელიც გვაცნობებს. რომ იქ სდგება კამპანია, რომელსაც განზრახვა აქვსო, რომ ამ ქალაქილამ შავს ზღვამდინ მიღები გაიყვანოს ფოტოგენისა და შეუმუშავებელი ნავთის გადასარწყავად. ამ ხერხის საშუალობით, კამპანიას იმედი აქვს რომ ბაქოს ნავთი მთელს ქვეყანაში გავრცელოს, რადგან ამერიკის (პენსილვანიის) ნავთის წყეროები თან-და თან შრებია და ილევიაო.

* * * თელავილამ გვწერენ, რომ, დილოლკების დამშვიდების დროს, ჩვენ ჯარსა და განსაკუთრებით თუმებს ბევრი ისეთი მოქმედება ჩაუდენიათ, რომელიც ადამიანის ხსიათისა და ღირსების დამამკირებელ მოქმედებად უნდა ჩაითვალოს. ამას წინათ ჩვენს გაზეთებშიაც იყო გამოცხადებული, რომ ჯარმა ოთხი სოფელი ღეკებისა გადაწვა და ვინც გზაზე დახდა, არავინ დაუზოგავსთ, განუკითხავდ ხოცავდენო. ამბობენ, რომ ერთს ღეკს ვილაც გულ-გაქვავებულ თუმმა ათივე თითები დააჭრა ხელებზე, ასე აწვალა ჯერ და მერე ხანჯლით მოკლაო. სალდათებს ჩაეგდოთ ხელში ერთი ღეკი, რომელსაც ორი ხელი მიაჭრეს თურმე ილლიამდინ და ისე გაუშვეს.

ზოგს სხვა ამ გვარ ამბავსაც გვწერენ, რომელიც ძნელად დასაჯერებელია.

რასაკვირველია, ჩვენ არ დავიჯერებთ, რომ ჩვენი იქაური ჯარების უფროსებს ამ ბარბაროსობაში მკირედიც არის მოწაწილეობა მიეღოსთ; დარწმუნებული-

ცა ვართ, რომ იმათ ეს ამბავი იქნება თავის დროზე არც კი შეუტყვიათ. მაგრამ ისინი ვალდებულნი იყვნენ დაერიგებიათ თავის ხელ-ქვეითნი და დანაშავენი სასტიკად დაესაჯათ.

ნარევი

ბრძოლის ველზე ნანახი და განაგონი

იმერეთის დრუჟინას შეტაკება ჰქონდა აბხაზეთში მტერთან. ბრძოლის გათავების შემდეგ, ამ დრუჟინის ერთმა ასის-თავმა მოიხმო ვინც ცოცხალი გადარჩა და ჩვეულებისამებრ, გამოუცხადა ამათ:

— **მ**რი წმ. ბიორგის ჯვარი მიბოძა ღვერალმა, რომ ჩამოვიღო იმათ, რომელთაც უფრო სიმარჯვე გამოიჩინეს დღეს. ამომიჩიეთ, ვინც უფრო ღირსეულია და დავიკიდებ!

მილიციონერები წავიდნენ, მოილაპარაკეს, ცოტა ხანს შემდგომ დაბრუნდნენ და გამოუცხადეს, რომ ესა და ეს ბიჭები არიან ჯვრის ღირსიო.

ასის თავმა ერთს ამორჩეულთაგანს დაჰკიდა ჯვარი, მაგრამ მეორე ჯვარი კი მილიციონერების ამორჩეულის მაგივრად თავის საკუთარ შვილს დაჰკიდა. მილიციონერებს ძალიან არ მოეწონათ ამ გვარი მოქმედება თავის უფროსისა და ბოლოს ეს გარემოება იმ ატრიადის უფროსის ყურამდინ მივიდა, რომელმაც ჩამოხადა შვილს და ხალხისაგან ამორჩეულს დაჰკიდა; და მამასაც ასის-თაობა ჩამართვეს. მას შემდეგ იმ ყმაწვილს „უჯვრო-ჯვრიანს“ ეძახიან თურმე.

* *

„პანაღიდა“ დაბრუნებულ გურულ მილიციონერს ელაპარაკებიათ ქუთაისის ბუღვარზე.

- რად დაბრუნებულხარ, მამალოზ?
- ღებრუნდი აბა რა, ორი თავი კი არ მამია!
- არ დაჭრილხარ მამალოზ, ჩხუბში?
- დამჭრეს კი არა, მეტიც მიქნეს იმ დედა-გაგლეჯილებმა; ერთ სტუცერი ფეხში მომარტყეს და ერთმა ყაზილარმა ხმალიც მითავაზე მკლავზე.
- მეტე?

— მეტე რაი და ქე მოვრჩი, რავარც მხედავ! ღობტურებმა მიხრეს, მაგი დაკოდილი ფეხი და ხელი უნდა მოგჭრაოთ. მე უთხარი: ბიჭო, მომჭრათ რაფა, სორც-მეტია ეს ჩემი ხელი და ფეხი, თუ-თქვა! მეორე ხომ აღარ გამეზღება შე დედაცხონებულო-თქვა. სამასხაროთ გავხდი ხომ, ცალი ფეხით რო ვიარო თქვა! ღებტრაკე, წამოვედი და ჩვენმა თინიამ ქე მომარჩინა მოარჩინოს ღმერთმა!

* *

ძობულეთის ატრიადს რომ გასული თვის 11-სა და 12-ს საშინელი სროლა აუტყდა ციხისძირთან, იმ ბრძოლის დროს ერთს მქრუყანელ მენახშირეს უსახელებია თავი: ისე ტრიალობდა თურმე გაცხარებულ ხელ-ჩართულ ომში, როგორც ბზრიალა. ამბობენ, ამ მენახშირემ 17 ოსმალოსა და არაბს წაადგებია თავიო.

ბოლოს, რადგან ყოველთვის კოკა წყალს არ მოიტანს, ერთი მარჯვედ მოქმედი არაბის ხანჯალი ამასაც მოხვდა თავში, და იქვე სული გაცხებინა.

— მარჯვე ბიჭი იყო, ცოდვია ამის თავი რომ თათრებმა წაიღონო! ღიძახა თურმე ერთმა კინტუა-მილიციონერმა და ამ ხმაზე მივარდა ეს მილიციონერი, აიკიდა ზურგზე და რა მოაქვს, ამ დროს დაეწინენ, დაჰკრეს ხმალი და ორივე ერთად წაწვინეს. ახლა სხვები მოვარდნენ; ამათაც ეს ბედი დაემართა. ასე რომ ბრძოლა რომ გათავდა, ამ აღაგას ორასი მეტი დახოცილი გვამი ნახეს თურმე ქართველები და თათრები, ერთი მეორეზედ ეყარნენ და ყველაზე ძირს კის მქრუყანელი მენახშირე იყოფო...

* *

ციხის-ძირი, 11 ივნისს. ბრძოლა გათავებულია. შესწავა საშინელი სროლა, რომელმაც ამდენი რუსი და განსაკუთრებით ქართველი იმსხვერპლა. მხოლოდ ერთგან ასი კაცი გურული დრუჟინიდან ერთობ გაცხარებულები ანუ იქნება მომეტებული გულ-მოდგინეობის დასამტკიცებლად, წამდგარან წინ და არ ათავებენ სროლას. ამ დროს ციხის-ძირის ციხიდან ერთივიდაც ოსმალურად ჩაცმული გამოყოფს თავს და მალალის ხმით წმინდა რუსულის ენით დაუყვირებს:

— Да довольно, будетъ съ вась, мерзавци!

განცხადებანი

ქილია და განა,

თარგმნილი სპარსულიდამ ქართულ ენაზედ მეფე **მანსტანისაგან** და **გალექსილი საბა სულხან ორბელიანისაგან**. სრულათ არის დაწერილი და ყდაში ჩასმული. შასის გაგება შეიძლება ქვეთიმე ხელადის სტამბაში. (3-2)

ძალისამებრ კონტრატისა, რომლითაც შევეკარ მე თფილისის ძალაქის ბამგეობას, 3 ივნისს ამა 1877 წელსა, მე ავიღე იჯარით (ოტკუპით) შეკრება ხარჯისა, რომელიც ერთმევის საზიჯვისათვის, მსუბუქი დროშეებითა, ჭაეტონებითა და მძიმე საქონლის ზიდვითა, პოვოსკებითა და თუ ფურგუნებითა.

ამ საგნისათვის მაქვს ნაქირავები კანტორა ერევნის მეიდანზედ, ალავერდოვის სახლში სასულიერო სემინარიის პირ-და-პირ, მეჩანსკის უპრავას გვერდით.

შედაბლესად ესთხოვე ყოველთა, რომელთაც არ მიუღიათ ამ წლისათვის ბლიახი, გამოცხადდნენ ჩემს კანტორაში მისაღებლათ ბლიახისა, რომლისათვისაც უნდა მისცენ განწესებული ფული. შულის მიღება და ბლიახის მიცემა დაწყობილი იქმნება ყოველ დღესა დილით 8 საათიდან ვიდრე 2 საათამდე შუადღის უკანა, გარდა კვირისა და უქმი დღეებისა. ამისთვის მაქვს პატივი გამოუცხადო ყოველთა საერთოთ.

მოიჯარადრე სტეფან ლოვლათბეგოვი

ი ბ ე ქ დ ე ბ ა ლ ე ქ ს ი
თ. ი. ზ. ძის ჩოლაშაშვილის
გარდაცვალებაზედ

თქმული ღვით ბივიშვილისაგან
ამ ივლისის თვეში გამოვა სტამბიდან და გაისყიდება ძალაქის ყველა წიგნის მალაზიებში.

რკ. ზზა.	დილა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ბელგრაფი	მ. კაპ	ბირჟა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	9 21	5 18			მცი სიტყვა თფილისიდან:		პეტერბურგი, 14 ივლისს		თფილისი, 15 ივლისს	
მცხეთა	10 11	6 27	68	38	ქუთაისს, ზოთს	1	მრთი მანეთი ლიხს:		შვე. თეთ. მანჯისა, ფთ.	1 20
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 23	ბორს, ღუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 24 პენსი.	78	შვეილი წითელი.	1
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	როსტოვს, მდებსას, მოსკოვს	2	პარიჟში 262 სანტიმი.	81	ქერი ფუთი.	70
სურამი	1 44		4 42	2 46	პეტერბურგს, პარშავას	2	მსკონტი(სარგებლისფასი)	7 1/2	ბამბა მრეწვისა, ფუთი.	7
პერილია	5 49		5 81	3 23	მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	94	— ამერიკისა, ფუთი.	8 50
რიონი	6 47		6 75	3 75	იტალიაში და საფრანგეთში.	3 50	მოგებნიანი(პირველისესხი)	207	ბაჟენტელი ბამბა ფთ.	7 80
სამტრედია	7 41		7 73	4 29	ინგლისში	3 75	მოგებნიანი (მეორე სესხი)	207 50	მატყული თუშური ფთ.	6
აბ-სენაკი			8 57	4 76	ფოშტა		ბირაოს ფურცლები:		— მარაქამისა ფთ.	3 80
ფოთი	9 40		9 75	5 42	ა) თფილისიდან: სამხლვარ გარეთ, ქუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე		თფილ. სააზნ. ბანკისა.		პბრეშუმარ ნუხური სტ.	2 20
შოთი	9 13				კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ.		ხერსონის ბანკის (5 1/2)	83	ქონი, ფუთი.	5 50
აბ-სენაკი			1 18	66	მსურ.—პარასკ. და ორშ. ქახეთს—სამშ. და შაბ.		მოსკოვის (5 0/0).	90 50	ქონის სანთელი ფუთი.	6 20
სამტრედია	11 16		2 6	1 14	ბ) ქუთაისიდან:		აქციები:		სტეარინის სანთელი, ფ.	12
რიონი	12 13		3 4	1 69	თფილისისა და შოთისაკენ—ყოველ		მდესის სავაჭრო ბანკის	158	ხორცი ძროხისა, ლიტ.	54
პერილია	1 18	ღამე	3 98	2 21	დღე, კვირას გარდა. მსურგეთს—		ფოთი-თფილ. რკინ. გზის		— ცხვრისა, ლიტრაა	54
სურამი	5 12	1 10	5 33	2 96	ორშ. და პარასკ.		შავი ზღვის ცეცხ. გემების	465	სპირტი, გრადუსი	12
ხაშური	5 39	1 37	5 84	3 24	წიგნის გაგზავნარუსეთში	კაპ	ქავკაზის და მერკურის.	203	— მაქარი, ბროც. ფუთი.	7 80
ბორი	7 5	4 8	7 36	4 9	და სამხლვარ გარეთ:		პირვ. საზღვევ. საზოგ.	735 50	— ფხენილი ფუთი.	7 50
მცხეთა	8 50	6 59	8 5	4	ლია წიგნის	4	პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235 50	შავა გრგვალი, ფუთი.	25
თფილისი	9 31	7 56	9 75	5 42	დაბეჭდილის (სამი მისხალი)	8	მოსკოვის საზღვევ. საზ.	268	წეთი ქუნჯუთისა ფუთ.	9
									მქობა 1/2 იმპერიალი.	7 97